

Kuulumisia raamatutyöstä Angolassa ja Namibiassa

Marraskuinen tervehdys Pipliasta! Tässä kuulumiskirjeessä raamatunkäännöskonsultti Riikka Halme-Berneking kertoo työstään. Namibian Piplaseuran kwanjaman ja ndongan käännöshankkeiden lisäksi Riikka työskentelee kahdeksan angolalaisen raamatunkäännöshankkeen parissa. Tässä kirjeessä ovat keskiössä angolaiset vähemmistökielet ja oman Raamatun merkitys niiden puhujille.

Torstaina 13.11. Riikka oli Piplian ja lähetyseuran yhteisessä etälähetyspiirissä kertomassa Angolan raamatunkäännöshankkeista. Samassa tilaisuudessa kuultiin myös Lähetyseuran Angolan lähetin Teija Lievosen työstä lasten parissa. Etälähetyspiirin tallenteen pääset katsomaan alla olevasta painikkeesta.

[Katso "Kristityksi kasvaminen Angolassa" etälähetyspiirin tallenne](#)

Sanat, jotka palaavat kotiin – raamatunkäännöstyö kantaa toivoa Angolassa

Kun angolalaiset lapset tarttuvat ensimmäistä kertaa Raamattuun omalla kielellään, heidän ilmeissään välähtää jotakin, jota on vaikea sanallistaa. Raamatunkäännöskonsultti Riikka Halme-Berneking tuntee tuon hetken: se on samaan aikaan yllättyminen, oivallus ja kotiinpaluun tunne. ”Mun kieltä voi kirjoittaa”, lapset ihmettelevät. Juuri siitä käännöstyössä on kyse.

Maa, joka juhlii ja etsii suuntaa

Angola vietti marraskuussa 50-vuotista itsenäisyyspäiväänsä. Merkkipäivään liittyi juhlintaa, paraateja ja jumalanpalveluksia, mutta myös levottomuuksien varalta tiukennettua poliisivalvontaa. Moni perhe vietti juhlaa rauhallisesti kotona, varovaisen ilon ja arjen huolien keskellä.

Angola on luonnonvaroiltaan rikas, mutta suuri osa väestöstä elää köyhyydessä. Lasten elämässä tämä näkyy ravitsemushaasteina, pitkänä koulumatkana ja tilanteina, joissa tarvittavat henkilöllisyyspaperit puuttuvat. Vaikka koulu on periaatteessa ilmainen, käytännössä moni lapsi jää opetuksen ulkopuolelle.

Silti lapset ja nuoret ovat Angolan vahvin tulevaisuuden voima. He täyttävät kirkot, pyhäkoulut ja yhteisöt iloisella päättävyytyydellä.

Tähän todellisuuteen myös raamatunkäännöstyö liittyy. Kieli, joka on vuosikymmeniä ollut sivussa, voi olla juuri se avain, joka avaa oppimisen, arvon ja identiteetin kokemuksen.

Kotimaa ja kutsumus

Riikka Halme-Berneking Angolan Piplaseuran pääsihteerin Beatriz Hupan kanssa Angolan pääkaupungissa Luandassa

Kun raamatunkäännöskonsultti Riikka Halme-Berneking nosti itsenäisyyspäivänä Angolan lipun ovenpieleensä kotonaan Yhdysvaltojen Virginlassa, hänen sisällään liikahti jotakin tuttua. Riikka syntyi Angolassa ja pitiä maata edelleen omanaan – niin vahvasti, että itsenäisyyspäivän kansallislaulu saa yhä nousemaan polan kurkkuun.

Työskseen hän ohjaa ja kouluttaa raamatunkääntäjiä. Hän työskentelee Suomen Piplaseuran tukemissa Angolan ja Namibian Piplaseurojen hankkeissa, joissa tavoitteena on tarjota Raamattu sellaisella kielellä, jota ihmiset oikeasti ymmärtävät.

”Monet nykyiset käännökset ovat vanhoja ja ulkomaalaisten tekemiä. Ne eivät enää kuulosta tämän päivän angolalaisilta. Siksi teemme uusia käännöksiä – omilla kielillä, omista kulttuureista käsin”, Riikka kertoo.

Saranasukupolvi määrittää kielten kohtalon

Angolassa puhutaan yli 20 alkuperäiskieltä, mutta portugali on viranomaisten ja koulutuksen kieli. Riikka teki taannoin pienen kyselyn raamatunkääntäjille ja kieliasiantuntijoille. Sen tulos oli pysäyttävä: 97 % puhui lapsilleen enimmäkseen portugalia ja 95 % puhui isovanhempiensa kanssa jotakin Angolan alkuperäiskieltä.

Yksi sukupolvi on siis jäänyt kielelliseen puristukseen – välitilaan, jossa oman kielenä puhumisesta on rangaistua ja portugaliksi puhumista on pidetty sosiaalisen nousun välineenä. Riikkaa puhuu ilmiöstä ”saranasukupolvena”.

”Kuulen kerta toisensa jälkeen parinkymmenen vuoden takaisesta ajasta tarinoita, joissa lapsia rangaistiin koulussa, jos he puhuivat omaa kieltään”, Riikka sanoo.

Yksi kääntäjistä kertoi, kuinka kouluista rekrytoitiin vakoojaoppilaita kiertämään kylissä etsimässä lapsia, jotka lapsaitivat käyttämään omaa äidinkieltään. Rangaistukset olivat nöyryyttäviä: kädet suorina kannettiin painavia tiiliä luokan edessä.

Siksi on mullistavaa, kun ihmiset nykyään saavat lukea Raamattua omalla kielellään avoimesti ja ylpeinä.

Kun lapsi lukee ensimmäistä kertaa omalla kielellä

Njanekoiden yhteisö on vastikään saanut ensimmäistä kertaa Uuden testamentin omalla kielellään.

Eräs hetki on piirtynyt Riikan mieleen vuosiksi.

Hän oli Lunda Norten maakunnassa, kun pieni poika sai käteensä upouuden Uuden testamentin paikallisella kielellä. Hän ei ollut koskaan ennen nähnyt kirjoitettua tekstiä omalla äidinkiellellään. Poika avasi kirjan, katsoi hetken sivuja ja alkoi lukea ääneen. Viereen kerääntyi lapsia ja aikuisia – osa uteliaita, osa silminnähden liikuttettuja.

”Se muuttui hetkessä kyläjuhlaiksi. Ihmiset näkivät omin silmin, että heidän kieltään voi kirjoittaa. Se on valtava identiteettikysymys.”

Kun Angolan televisio TPA tuli kuvaamaan njanekankielisen uuden testamentin julkaisutilaisuutta, moni tunti saman. Kun oma kieli pääsi televisioon, se oli merkki siitä, että kieli kuuluu kansakunnan tarinaan.

Käännöstyön suuntavivoja

Angolalaisia raamatunkääntäjiä ja Piplaseuran henkilökuntaa kokoontuneena käännösseminaarin Lubangossa.

Angolan Piplaseuralla on useita käynnissä olevia hankkeita eri puolilla maata. Työ on laajaa. Uusia käännöksiä tehdään kielille, joille Raamattua ei ole ollut lainkaan ja lisäksi vanhoja, ulkomaalaisten tekemiä käännöksiä uudistetaan. Useissa kielissä Uusi testamentti on jo julkaistu, ja koko Raamattu odottaa painamista.

Paikan päällä Angolassa tapahtuvat koulutusseminaarit kääntäjien kanssa ovat pääosin etälähetyskin vivahteista ja käyttävät elävää ”sanakirjaa”: muita ihmisiä.

Kääntämisen peruseriaatteet ovat selkeät: vältetään sanoja, jotka ovat jossain murteessa loukkaavia ja valitaan mahdollisimman laajasti tunnettuja ilmaisuja. Aina keskustellen, aina yhteisöä kuunnellen.

Raamatunkäännöstyö ja lukutaito kulkevat käsikäin. Riikka kertoo tavarneensa aikuisia, jotka vuosien koulunkäynnistä huolimatta eivät olleet oppineet lukemaan portugalia. Kun heille annettiin teksti omalla kielellä, jokin lokahti paikoilleen. ”Heillä oli kaikki ainekset lukutaitoon, mutta oikea kieli puuttui.” Omalla kielellä lukemaa oppiminen on paljon helpompaa kuin vieraalla kielellä.

Kirkot elävän kielen keskuksina

Käännöstyö on yhteistyötä. Paikalliset kirkot ovat mukana testaamassa tekstejä, ottamassa vastaan uusia käännöksiä ja rohkaissamassa ihmisiä lukemaan.

”Kirkko on se paikka, jossa kieli elää – puhutaan, lauletaan ja rukoillaan. Siellä myös Raamatun sanat löytyvät yhteisön”, Riikka kuvaa. Kun ihmiset saavat Raamatun omalla kielellään, he saavat välineen tehdä teologiaa omasta kulttuuristaan käsin. Se on suuri ja pitkäaikainen muutos, joka kantaa sukupolvien päähän.

Toivo keskellä arjen haasteita

Angolan arki on monelle perheelle raskas. On köyhyyttä, ravintopulaa ja koulutuksen esteitä. Samalla Angola on kuitenkin maa, jossa lapset nauravat, laulavat ja juoksevat kirkkoon täysillä. Paikalliset kielet elävät, vaikka niitä on yritetty hiljentää.

Siksi raamatunkäännöstyö on niin tärkeää. Se tukee angolalaisia kielä puhuvien yhteisöjen identiteettiä, mahdollisuutta oppia ja kykyä tuntea oma tarina. Ennen kaikkea se tietysti antaa oikeuden kuulla Jumalan sanaa omalla kielellään.

Riikka sanoo sen yksinkertaisesti: ”Raamattu omalla kielellä kuuluu kaikille. Ja kun se avataan, ihmiset löytävät omasta kielestään sen arvon, joka sillä on aina ollut.”

[Lataa tämä kirje pdf:nä](#)

[Lue lisää työstä](#)

Olethan yhteydessä jos voin olla avuksi!

Siunausta työhösi toivottaen,
Mari Mäkelä
Sidosryhmäpäällikkö, Suomen Piplaseura
mari.makela@pipla.fi

www.pipla.fi